

Křelov-Břuchotín (k. ú. Křelov, okr. Olomouc)

„Přední díly“.

Starší doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.6154250N, 17.1850528E; 49.6154778N, 17.1855583E; 49.6144583N, 17.1863861E; 49.6143944N, 17.1858500E

Lokalita Křelov, trať Přední díly se nachází na ploše chybějícího úseku dálnice D35 u Olomouce. Oficiální název stavby, během níž byly archeologické objekty nalezeny, zní „D35 3508.2 Křelov – Slavonín, 2. etapa“. Archeologické objekty se nachází v terénu mírně se svažujícím severovýchodním směrem k nivě řeky Moravy, po levé straně stávající dálnice D35 z Olomouce do Mohelnice. Zhruba 850 m severozápadně od lokality teče Skrběnská svodnice a přibližně 1,2 km severovýchodně protéká potok Častava. Nadmořská výška v místě nálezu je 257–259 m.

Během října a listopadu roku 2023 zde byla prozkoumána patrně hospodářská část sídlištního areálu s přibližně 60 objekty. Převažují zde velké zásobní jámy bez nebo s minimem archeologického materiálu. Především lze datovat do období kultury s moravskou malovanou keramikou (několik keramických zlomků s motivem sovi hlavičky) a pravděpodobně do starší doby bronzové. Ve třech zásobních jámách byl na dně nalezen lidský skelet. Dle jejich polohy se ve všech případech jedná o primární pohřby.

Literatura

Neuveдено.

Summary

In 2023, a rescue excavation of the Křelov site in ‘Přední díly’ field (Olomouc District) enabled the investigation of an ancillary zone of a settlement area of the Moravian Painted Ware culture and from the Early Bronze Age. Large storage pits, empty or with minimal archaeological material, predominated at the site. Human skeletons were found at the bottom of three storage pits. Based on their positions, these are all primary burials.

Vendula Vránová

Laškov (okr. Prostějov)

„Hliněná“, parc. č. 1149/2.

Mladší doba bronzová. Ojedinelý artefakt. Náhodný zásah/nález. Průzkum. Uložení nálezu: Muzeum a galerie v Prostějově, p. o., inv. č. 335.740.

Lokalizace: WGS-84: 49.5857681N, 16.9749661E

V roce 2023 byl panem P. Kučerou zprostředkovan detašovanému pracovišti Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., nález pana M. Grepla – bronzová sekera, nalezená na katastrálním území obce Laškov (obr. 9). Po zdokumentování a určení byl nález předán do Muzea a galerie v Prostějově, p. o., pod inv. č. 335.740. Sekera se středovými laloky má délku 150 mm, šířku v místě laloků 35 mm a šířku břitu 43 mm. Týlní partie a partie před břitem jsou formovány kvadraticky. Váha předmětu je 386 g. Výraznější postranní laloky se nachází přibližně ve středu sekery, týlní i břitová partie jsou proporčně symetrické. Celý povrch předmětu je pokryt tmavě zelenou, místy tyrkysovou ušlechtilou patinou. Předmět má lehce poškozenou břitovou partii, také jeden z laloků a týl jsou lehce recentně

poškozeny. Na předmětu lze pozorovat zajímavé technologické stopy. Předmět byl lit pravděpodobně do kamenné formy s tím, že laloky byly odlity původně kolmo k tělu předmětu a až za studena došlo k finálnímu tepání povrchu předmětu (povrch je plošně pokryt drobnými oválně podlouhlými prohlubněmi, a to i v místě pod laloky). Na břitové partii je pak možné pozorovat dobové dobroušení kolmo k delší ose předmětu. K ohnutí laloků došlo až po nasazení na násadu, přičemž jeden ze čtyř laloků byl lehce poškozen (prasklina). Typologické třídění vychází ze základní práce pro moravské prostředí (Říhovský 1992), kde je možné sekery s laloky třídit dle celkové morfologie s přihlédnutím k tvaru obrysu a tvaru týlu. Nejvíce pravděpodobně se jeví zařazení předmětného exempláře do jeho VIII. skupiny, která je charakteristická značně sevřenými a poměrně vysokými středovými laloky a chronologicky jsou příznačné pro časný a starší stupeň popelnicových polí (Říhovský 1992, 161). Vývoj tohoto tvaru je pravděpodobně výsledkem vlivu úzkých, štíhlých sekerek s lalokovitě až tulejkovitě zahroceným schůdkem lužické kulturní oblasti (Salaš 2005, 36). Dle výše uvedeného je možné předmět přiřadit časnému až staršímu stupni kultury popelnicových polí mladší doby bronzové, dle Reineckeho periodizace do stupňů BD/HA1 (Podborský 1997, 139), čemuž odpovídá i zařazení analogického nálezu ze Sobůlek do středodunajského horizontu Mušov 2 (Salaš 2005, 391, tab. 273: C, 1). Vývojově sekera navazuje na tvary komplexu lužických popelnicových polí (severní větve), objevuje se však i v prostředí středodunajského kulturního komplexu (jižní větve).

Literatura

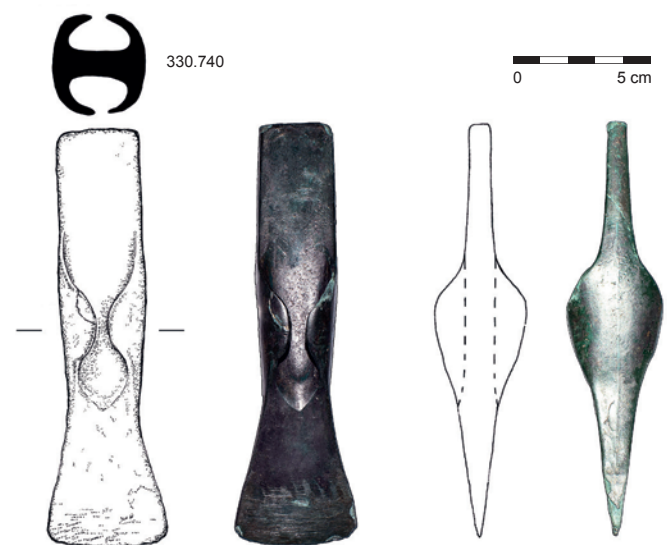
Podborský, V. 1997: *Dějiny pravěku a rané doby dějinné*. Brno:

Masarykova univerzita.

Říhovský, J. 1992: *Die Äxte, Beile, Meißel und Hämmer in Mähren*.

Prähistorische Bronzefunde IX(17). Stuttgart: Franz Steiner Verlag.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku. I. Text; II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Obr. 9. Laškov. Bronzová sekera se středovými laloky. Foto R. Pavelková, kresba R. Popelková, grafická úprava M. Popelka.

Fig. 9. Laškov. Bronze winged axe head. Photo by R. Pavelková, drawing by R. Popelková, graphic by M. Popelka.

Summary

A bronze axe from the Late Bronze Age (Fig. 9) found in the cadastral area of Laškov (Prostějov District) was documented and handed over to the relevant institution. This is a unique find from a forest area.

Miroslav Popelka

Lednice (k. ú. Lednice na Moravě, okr. Břeclav)

Ul. Slovácká, parc. č. 60/1.

Doba bronzová. Sídliště. Skupina/sít sond. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště v Brně.

Lokalizace: WGS-84: 48.7985131N, 16.8118131E

Během sondážního výzkumu v areálu zámeckého zahradnictví v Lednici (viz oddíl Středověk a novověk) byla v rámci sondy S5/2023 vyzvednuta drobná kolekce keramických fragmentů, obecně datovatelná do pravěku, snad do doby bronzové. Soubor pocházel ze zkulturněného půdního typu, tedy původního půdního krytu zdejšího písčitého podloží. V severní části sondy S5/2023 byl také zkoumán malý úsek rozsáhlejšího, do podloží zahlubněného, objektu (s. j. 504). Přestože se z tohoto objektu nepodařilo vyzvednout žádné nálezy, svým charakterem se výrazně odlišoval od ostatních objektů a snad ho můžeme považovat také za pravěký. V bezprostředním okolí zkoumané plochy nejsou žádné další pravěké nálezy známy (Klanicová 1996, 244), zřejmě se nám tedy podařilo zachytit část dosud neznámého sídliště.

Literatura

Klanicová, E. 1996: Archeologické lokality na katastru obce Lednice (okres Břeclav). *Jižní Morava* 32, sv. 35, 243–258.

Summary

During the excavation at the chateau gardens in Lednice (Břeclav District), a few prehistoric finds, likely from the Bronze Age, were discovered along with medieval and modern finds.

Miroslav Dejmal

Loštice (k. ú. Žádlovice, okr. Šumperk)

„U Drůbežárny“, parc. č. 304/5.

Lužická kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.746761983N, 16.902687012E; 49.747098573N, 16.902796975E; 49.747005023N, 16.903437019E; 49.746726712N, 16.903364566E

V srpnu 2023 provedli pracovníci Archeologického centra Olomouc, p. o., záchranný archeologický výzkum na stavbě suchého poldru v poloze „U Drůbežárny“ na severním okraji Žádlovic. Lokalita leží na jihovýchodním svahu údolí nad bezejmennou vodotečí v nadmořské výšce 290–292 m a byla známa již dříve z povrchových průzkumů spolupracovníků Vlastivědného muzea v Šumperku, p. o.

Plošná skrývka ornice odkryla na úrovni nadloží 195 objektů sídliště fáze kulturního okruhu kultury lužických popelnicových polí. Protože plánovaná stavba poldru neměla ohrozit větší část skryté plochy, bylo možné po průzkumu 25 sídlištních objektů ostatní část plochy znovu zahrnout a zanechat ji tak k průzkumu

dalším generacím. Nálezové situace na prozkoumané ploše náležely jednak sloupovým a mělkým jamkám, jednak zásobnicím trapézovitého řezu. Z objektů pochází kromě keramiky, mazanice a zvířecích kostí i kolekce zlomků textilních závaží a drobný kruhový šperk z bronzového drátu.

Literatura

Neuveдено.

Summary

In August 2023, part of a settlement from the Lusatian Urnfield culture period was investigated in the cadastral area of Žádlovice (Šumperk District). A total of 25 features were excavated, including post holes, shallow pits and storage pits.

Marek Kalábek

Modřice (okr. Brno-venkov)

Ul. Střední, Mayerova; „Za Humny“, parc. č. 228/2, 242/1, 242/12.

Kultura popelnicových polí. Nespecifikované technologické zařízení, sídliště. Vertikální řez. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -598286, -1168491; -598214, -1168496; -598175, -1168412

Od února do prosince 2023 došlo k záchrannému archeologickému výzkumu při rekonstrukci kanalizační a vodovodní sítě v jihovýchodní části Modřic v prostoru Mayerovy a Střední ulice a bezejmenné uličky spojující Střední s Prusinovského ulic. V liniových výkopech bylo na různých místech zaznamenáno několik objektů, které je možné na základě fragmentárního keramického materiálu datovat zhruba do kultury středodunajských popelnicových polí, na základě jednoho zlomku nádoby s ouškem zdobeného rýžkami snad do podolské fáze. Nelze ale vyloučit také halštatské stáří některých objektů.

Mezi objekty budí pozornost především pozůstatky až tří pecí, které byly zaregistrovány blízko sebe ve Střední ulici (obr. 10). Poměrně značné rozměry, které bylo možno rekonstruovat u dvou pecí (průměr cca 100 a 160 cm), mohou naznačovat výrobní charakter. Pece se nacházely trochu stranou od dalších objektů dokumentovaných v bezejmenné uličce, kde byly zjištěny až čtyři hliníky.

Obr. 10. Modřice. Pec ve výkopu kanalizace ve Střední ulici. Foto J. Zubalík.

Fig. 10. Modřice. Kiln in the sewer trench in Střední Street. Photo by J. Zubalík.